

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum consilium sit solum de ijs, quæ nobis aguntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ex fine sumuntur. Principium autem non cadit sub quodam: sed principia oportet supponere in omni inquisitione. unde cum consilium sit quodam, de fine non est consilium, sed solum de his, quae sunt ad finem: tunc continetur id, quod est finis, respectu quorundam ordinari ad alium finem: sicut est id quod est principium unius demonstrationis, est conclusio alterius. Et idem id, quod accipitur ut finis in una inquisitione, potest accipi ut ad finem in alia inquisitione: & sic de eo erit consilium.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod id, quod accipitur ut finis, est iam determinatum. unde quando habetur ut dubium, non habetur ut finis: & ideo si de eo consilium habetur, non erit consilium de fine: sed de eo quod est ad finem.

AD SECUNDUM Dicendum, quod de operationibus est consilium, in quantum ordinantur ad aliquam finem. Unde si aliqua operatio humana sit finis, de ea, in quantum huiusmodi, non est consilium.

ARTICVLVS III.

Utrum consilium sit solum de his, quae a nobis aguntur.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod consilium non sit solum de his, quae aguntur a nobis. Collationem enim collationem inter multos potest fieri et de rebus immobilibus, quae non sunt a nobis, puta, de naturis rerum. ergo consilium non solum est de his, quae aguntur a nobis.

¶ 2 Præ. Homines interdum consilia quarunt de his, quae sunt lege statuta, unde & Iurisperiti dicuntur: & tamen eorum qui querunt huiusmodi consilium, non est leges facere, ergo consilium non solum est de his, quae a nobis aguntur.

¶ 3 Præ. Dicuntur etiam quaedam consultationes facere de futuris euentibus quae tamen non sunt in potestate nostra: ergo consilium non solum est de his, quae a nobis fiunt.

¶ 4 Præ. Si consilium esset solum de his, quae a nobis fiunt, nullus consiliaretur de his, quae sunt per alium agenda: sed hoc patet esse falsum: ergo consilium non solum est de his, quae fiunt.

SED CONTRA est, quod Gregorius Nyssenus dicit. Consiliamur de his, quae fiunt in nobis, & per nos fieri possunt.

RESPON. Dicendum, quod consilium proprie importat collationem inter plures habitam, quod & ipsum nomen designat. Dicitur enim consilium, quasi consilium, eo quod multi confidunt ad simul conferendum. Est autem considerandum, quod in particularibus contingentibus ad hoc quod aliquid certum cognoscatur, plures conditiones, seu circumstantias considerare oportet, quas ab uno non facile est considerari, sed a pluribus certius percipiunt, dum quod unus considerat, alii non occurrunt. In necessariis autem, & uniuersalibus, est absolutior, & simplicior consideratio, ita quod magis ad huiusmodi considerationem unus per se sufficere potest. Et ideo inquisitione consilii proprie pertinet ad contingentia singularia, cognitio autem ueritatis in rebus, non habet aliquid magnum, ut per se sit appetibilis, sicut cognitio uniuersalium & necessarium: sed appetitur solum quod est utilis ad operationem, quae actiones sunt circa contingentia singularia. Et ideo dicendum est, quod proprie consilium est circa ea, quae aguntur a nobis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod consilium importat collationem, non quamcumque, sed collationem de rebus agendis, ratione iam dicta.

AD SECUNDUM dicendum, quod id, quod est lege positum, cuius non sit ex operatione parentis consilium, tamen est directiuum eius ad operandum, quia ista

A est una ratio aliquid operandi mandatum legis.

AD TERTIUM dicendum, quod consilium non solum est de his, quae aguntur, sed de his, quae ordinantur ad operationes: & propter hoc consultatio dicitur fieri de futuris euentibus, in quantum homo per futuros euentus cognitos dirigitur ad aliquid faciendum, vel uitandum.

AD QUARTUM dicendum, quod de aliorum factis consilium quaerimus, in quantum sunt quodammodo unum nobiscum, uel per unionem affectus, sicut amicus sollicitus est de his, quae ad amicum spectant, sicut de suis: uel per modum instrumenti. Nam agens principale, & instrumentale, sunt quasi una causa, cum unum agat per alterum: & sic dominus consiliatur de his, quae sunt agenda per seruum.

ARTICVLVS IIIL.

Utrum consilium sit de omnibus, quae a nobis aguntur.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod consilium sit de omnibus, quae sunt per nos agenda. Electio enim est appetitus praeconsiliatus ut dicitur: sed electio est de omnibus, quae per nos aguntur: ergo & consilium.

¶ 2 Præ. Consilium importat inquisitionem rationis: sed in omnibus, quae non per impetum passionis agimus, procedimus ex inquisitione rationis: ergo de omnibus, quae aguntur a nobis, est consilium.

¶ 3 Præ. Philosophus dicit in 3. Ethic. quod si per plura aliquid fieri potest, consilio inquiritur, per quod facillime & optime fiat: si autem per unum, qualiter per illud fiat: sed omne quod fit, fit per unum, uel per multa: ergo de omnibus, quae fiunt a nobis, est consilium.

SED CONTRA est quod Gregorius Nyssenus dicit, quod de his, quae secundum disciplinam, uel artem sunt, operibus, non est consilium.

RESPON. Dicendum, quod consilium est inquisitio quaedam, ut dictum est. De illis autem inquirere solemus, quae in dubium veniunt: unde & ratio inquisitua, quae dicitur argumētum, est rei dubiae faciens fidem.

Quod autem aliquid in operabilibus humanis non sit dubitabile, ex duobus contingit. Uno modo, quia per determinatas vias proceditur ad determinatos fines, sicut contingit in artibus, quae habent certas vias operandi: sicut scriptor non consiliatur quomodo debet trahere literas, hoc non determinatum est per artem. Alio modo, quia non multum refert utrum sit, uel sic fiat: & ista sunt minima, quae parum adiuuant, uel impediunt respectu finis consequendi. Quod autem parum est, quasi nihil accipit ratio: & ideo de duobus non consiliamur, quamuis ordinentur ad finem, ut Philosophus dicit, scilicet, de rebus paruis, & de his, quae sunt determinata qualiter fieri debent, sicut est in operationibus artium, praeter quaedam coniecturales, ut Gregorius Nyssenus dicit, ut puta, medicinalis, negotiatiua, & huiusmodi.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod electio praesupponit consilium ratione iudicij, uel sententiae. Unde quando iudicium, uel sententia manifesta est absque inquisitione, non requiritur consilij inquisitio.

AD II. dicendum, quod ratio in rebus manifestis non inquit, sed statim iudicat: & ideo non oportet in omnibus, quae ratione aguntur, esse inquisitionem consilij.

AD III. dicendum, quod quando aliquid per unum potest fieri, sed diuersis modis, potest dubitationem habere, sicut & quando fit per plura: & ideo opus est consilio. Sed quando determinatur non solum res, sed modus, tunc non est opus consilio.